

Madárinfluenza jelentés

2025. november – 2026. március (telelési időszak)

Bevezető

A madárinfluenza nem csak a baromfiágazatot, hanem az egész állattenyésztést tekintve is a legnagyobb kihívás, amivel az állategészségügy és a termelők szembenéznek. Az elmúlt évek járványkezelési gyakorlata ugyan ért el átmeneti sikereket, de a probléma mégis évről évre súlyosbodott, így a hagyományos igazgatási járványkezelési intézkedések mellett szükség volt bizonyos újításokat is bevezetni. A nagy telepsűrűségű területeken a baromfitartás felhagyásának támogatása és az új telepek létesítésekor a korábban ott lévő, zóna szempontból érintett telepek hozzájárulásának szükségessége látványos áttörést okozott a 2025/26-os téli influenza szezon járványmenetének kezelésében. Lényegesen kevesebb kitörés volt a Dél-Alföldön, az Észak-Alföld baromfitelepei pedig teljesen kimaradtak a járványból. Nem szabad ugyanakkor figyelmen kívül hagyni a jó piaci helyzet és a hatósági intézkedések iránti bizalom csökkenésének hatását, vagyis hogy a hivatalosan ismert és a valós járványhelyzet nem feltétlenül hozható teljesen fedésbe.

A baromfiállományok vakcinázása szintén terítéken van, folynak az egyeztetések, mivel egyik oldalról a járvány okozta gazdasági kár nem tolerálható, másik oldalról viszont a megfelelő monitoring rendszer nélkül a vakcinázás komoly közegészségügyi kockázatot is hordoz magában.

Ebben a helyzetben az MME által végzett aktív monitoring még inkább felértékelődik, mint a szakmai szempontok mentén zajló járványkezelés egyik adatforrása, illetve a javuló színvonallal (lefedettség, adatminőség) egyre inkább betölti a megelőző szerepét is.

Járványtani helyzet

2025 őszén – ahogy az az előző időszakos jelentésemben is írtam – relatíve nagy számú pozitív vadmadár került meg részben az MME munkájának, részben a hatósági mintavételeknek köszönhetően, de a járvány végül nem a vadmadarakkal érintett régiókban, hanem a „hagyományosnak” mondható Dél-Alföldön került először kimutatásra baromfiállományokból. A baromfi kitörések száma a szezonban 14 volt, ami a korábbi évek százas nagyságrendű számaihoz képest kifejezetten jó eredmény.

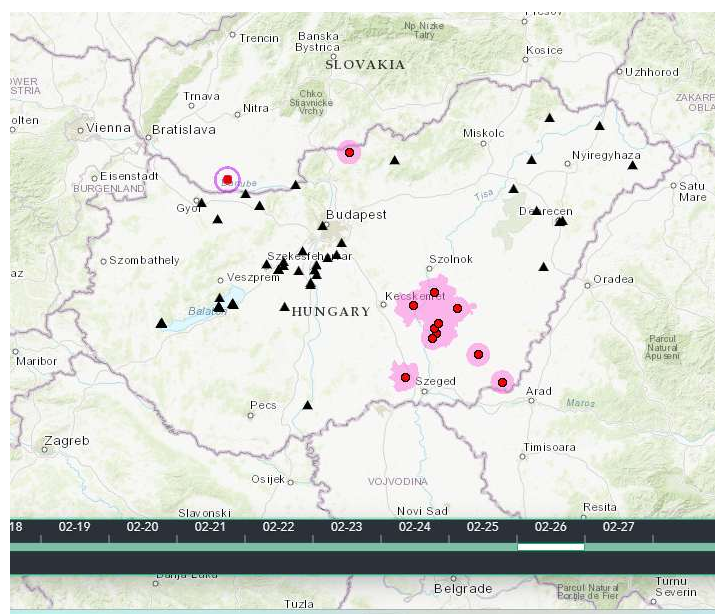
Sajnos a kemény fagyok a nagyobb vizek egyre szűkülő lihogóira szorították össze a telelő vízimadarakat, ahol a járványterjedés felgyorsulhatott, ezt a folyamatot az etetés pedig tovább rontotta. A saját adatgyűjtésünk szerint (1. táblázat) ugyan csak 13 hattyúról bizonyosodott be, hogy pozitív, de sok esetben a hullák összegyűjtése nem volt kivitelezhető (Tisza, Tisza-tó, Balaton, stb.), vagy jelzés sem érkezett róluk.

Barna rétihéja	1
Bütykös hattyú	13
Dankasirály	1
Egerészölyv	2
Fehér gólya	1
Kerceréce	1

Nagy kócsag	1
Nagy lilik	3
Szürke gém	1
Vetési varjú	1
Viharsirály	2

1. táblázat: Madárinfluenza-tesztre pozitív madarak fajonként a vizsgált időszakban

Ahogy a telelő csapatok az enyhülést követően feloszlottak, a tömeges elhullás megszűnt, de a hordozó madarak diszperziójával a terjedés veszélye megnőtt. Szerencsére sok területen ekkor még a zárlat miatt nem voltak baromfiállományok, a járvánnyal nem érintett termelési rendszerek pedig a szigorú járványvédelem fenntartásával el tudták érni, hogy ne alakuljon ki második járványhullám. Ez részben a mi sikerünk is, mert a naprakész adatokból látható volt a probléma, így a figyelem nem lankadt a gazdálkodók részéről sem.

1. ábra: Baromfi telepi kitörések, zónák és vadmadár esetek február végén

Összesítések

A telelési időszakban 2324 madárról érkeztek minták. Ez az előző évhez képest valamivel magasabb, aminek az oka vélhetően a keményebb tél és a sikerebb fogás a szeméttelepeken, illetve a mintagyűjtők számának növekedése.

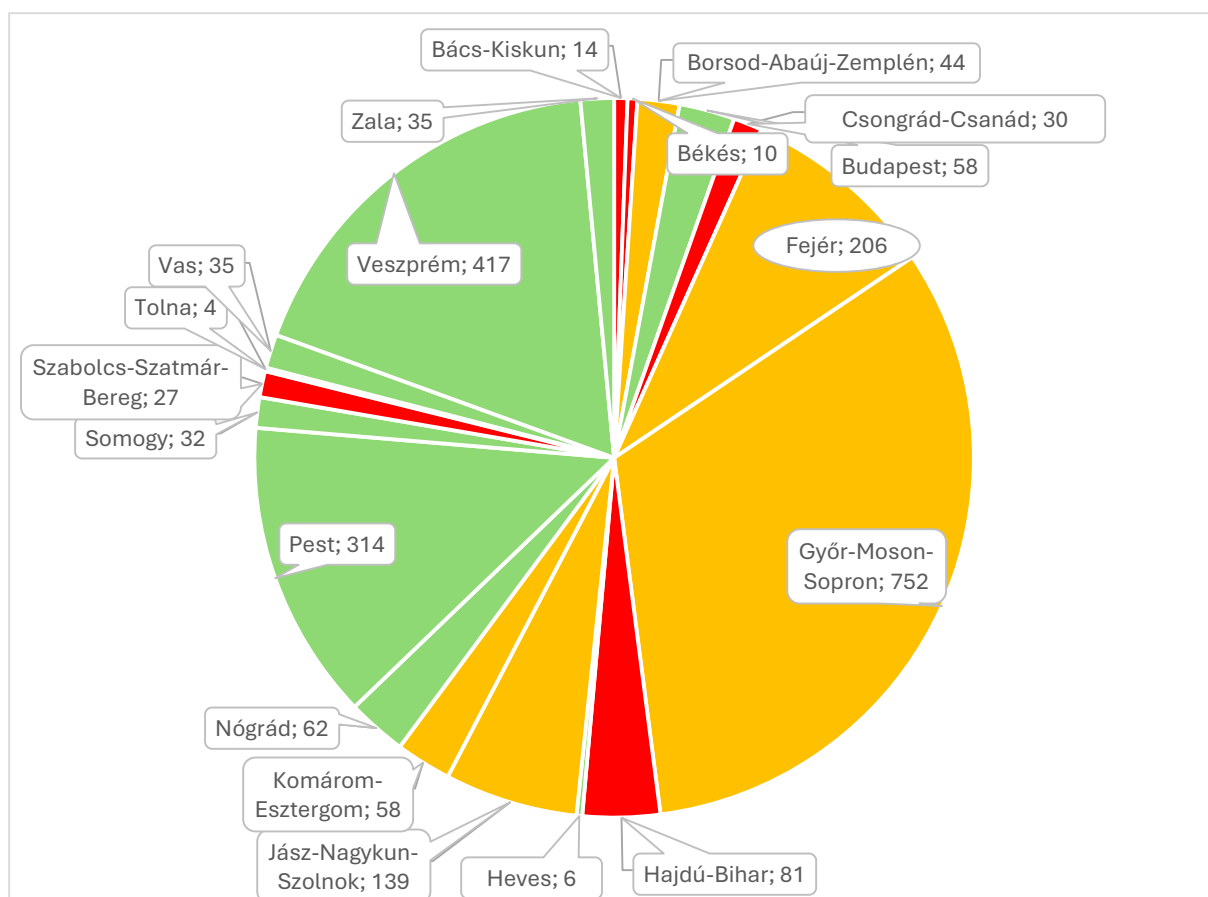
A faj szerinti összesítést a 2. táblázat tartalmazza. A félkövér betűvel jelzett fajokból a zárójelben jelölt számú pozitív egyed került meg.

Balkáni gerle	34	Feketerigó	3	Kerecsensólyom	1	Szárcsa	12
Barna rétihéja	9 (1)	Füleskuvik	2	Kis sárszalmonka	8	Szarka	2
Bütykös hattyú	207 (13)	Gatyás ölyv	2	Kuvik	5	Széncinege	1
Csóka	6	Guvat	4	Macskabagoly	26	Szerecsensirály	1
Csörgőréce	13	Gyöngybagoly	19	Nagy kócsag	3 (1)	Sztyeppi sirály	10
Dankasirály	798 (1)	Havasi partfutó	1	Nagy lilik	26 (3)	Szürke gém	9 (1)
Daru	2	Házigalamb	1	Nyári lúd	6	Tőkés réce	107
Dolmányos varjú	2	Héja	15	Parlagi galamb	258	Vándorsólyom	1
Egerészölyv	163 (2)	Holló	4	Pirosalábú cankó	1	Vetési varjú	49 (1)
Egyiptomi gerle	1	Kakukk	1	Réti fülesbagoly	34	Viharsirály	227 (2)
Ékfarkú halfarkas	1	Kanalságém	1	Rétisas	1	Vizityúk	2
Énekes hattyú	1	Kárókatona	9	Sárgalábú sirály	11	Vörös kánya	1
Erdei fülesbagoly	101	Karvaly	23	Sárszalmonka	8	Vörös vércse	46
Erdei szalonka	2	Kék vércse	2	Sirály	1	Vörösnakú lúd	2
Fácán	1	Kékes rétihéja	7	Szajkó	17	Zöldike	1
Fehér gólya	9 (1)	Kerceréce	1 (1)	Szalakóta	2		

2. táblázat A beérkezett minták faj szerinti megoszlása (zárójelben a pozitív minták száma)

Sajnos a járványokkal leginkább érintett megyék kifejezetten alulreprezentáltak voltak a téli szezonban. Ennek elsődleges oka, hogy ezekben a régiókban meglehetősen nehéz télen nagyobb mennyiségű, járványtani jelentőséggel bíró madarat fogni. Célszerű lenne ezen változtatni, mivel akár a sirályok szeméttelepi rendszeres monitoringja jó visszajelzéseket adhatna.

A minták 7%-a keletkezett az öt kiemelt kockázatú megyében, de ha a baromfiágazat „menekülési útvonalának” számító Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Veszprém és Fejér, illetve a baromfitermelés hazai térképén korábban is szereplő Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron vármegyét is bele vesszük, akkor ez az arány 58,6%. Ez utóbbi szám akár biztató is lehetne, de sajnos a megyéken belül a mintavételezés elkerüli a nagyobb telepsűrűségű területeket, nemegyszer egy-egy mintavételi pont adja a minták túlnyomó többségét.

2. ábra: A minták megyénkénti eloszlása

A 2324 minta 147 településről érkezett, ami lefedettség szempontjából üdvözlendő, de ha jobban megnézzük, akkor a minták több, mint negyede Győrből (676) érkezett, és igazából Győrrel együtt öt település adja az összes minta %-át: Gyál (231), Királyszentistván (165), Jászberény (139), Várpalota (108). Egyik sem kifejezetten frekvenciált régió a baromfitermelés szempontjából.

Szerencsésnek mondható, hogy nem célhaj mintázása nem fordult elő (az énekesek mind hullaként kerültek be). Mennyiségi túllövések viszont akadtak. A termelési rendszerek átrendeződésével egészen biztosan ki lehet terjeszteni a fontos régiókat, ugyanakkor az adatok fentebb is említett koncentrálódása nem cél, ahogy a teljes éves mintaszám növelése sem. Nyilván a komolyabb változtatások egyeztetéseket igényelnek mind az MME, mind a NÉBIH részvételével, ami a jelenlegi, átalakuló közigazgatásban nem épp egyszerűen kivitelezhető, de a következő őszi-téli szezon előtt mindenképpen napirendre kell venni.

Mivel a mintaszámunk évi közel 10 000, megfogalmazhatunk olyan célokat, amiknek az elérése érdekében hozott döntések akár a mintaszám csökkenését is okozhatják, mivel ebből a mintaszámból lehet lényegi információvesztés nélkül engedni. Talán a legfontosabb cél kellene legyen, hogy a minták 20%-a jöjjön a főbb baromfitaró megyékből, különösen az őszi-téli időszakban, és legalább az 50% a

közepesen fontos megyékből. Ennél többet nem célszerű elvárni, mert mint azt a tárgyidőszakban is láthattuk, a járványtanilag fontos események nem feltétlenül a baromfitartó régiókban történnek, de a hatásaik elérhetik azokat.

Mit hoz a jövő?

Az utóbbi hónapokban sem vad, sem házi madárból nem mutattak ki madárinfluenzát a NÉBIH laborjaiban. Ugyanakkor Németország és Lengyelország is küzd a vírussal, óriási kiesések vannak, és a tavalyi évhez hasonlóan idén is számítani kell rá, hogy a nyár sem fog véget vetni a járványnak, így ősszel számítani kell egy komolyabb beáramlásra, ahogy elindul a récék-ludak-darvak vonulása. Közben a kötelező zárt tartás feloldásával a termelők a Dél-Alföldön fellélegezhetnek, és mindenki annyi állományt tett le amennyit nem szégyellt, annyit, amennyit, oda és úgy, ahogy tudott, ennek megfelelően ha nem is az influenza, de egy parvovírus járvány elindult. Ez nem bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség, nincs irtás, nincs zárlat, nincs kártalanítás, van viszont vakcina, ami erre az új törzsre megkérdőjelezhető hatékonyságú, illetve vannak állományok olyan arányú selejt képződéssel, ami a termelő, vagy akár az integrátor gazdasági csődjét jelenti. Ez egy igen izgalmas őszt és influenzaszerezont vetít nekünk előre, különös tekintettel arra, hogy a korábbi években az esetszám sokszor a piaci árral erősebb negatív korrelációt mutatott, mint bármilyen természetes faktorral, persze visszaéléseket sosem sikerült bizonyítani.

Köszönetnyilvánítás

A tárgyidőszakban 34 mintavevő volt aktív, ezúton is köszönjük a munkájukat: Balázs Péter, Bátky Gellért, Csopják Tamás, Dr. Déri János, Dr. Hadarics Tibor, Dr. Koleszár Balázs, Dr. Lovas-Kiss Ádám, Dr. Pitó Andor, Dr. Tamás Enikő Anna, Fenyvesi László, Fodor András, Forintos Viktor, Habarics Béla, Juhász Benedek, Kállai Gergő, Kalmár-Lánczy Eszter, Kalocsa Béla, Karcza Zsolt, Koleszár Sándor, Kovács Klára, Lénárt Dávid, Lőrincz Marcell, Madárgyűrűzési Központ, Nagy Tibor, Németh Imre, Novák Adrienn, Óvári Péter, Őrsi Ákos, Radnai Míra, Sári Gergő, Simay Gábor, Spilák Csaba, Szántó Bence, Szász Benedek, Sztrehárszki Lili.

Összeállította:

Dr. Koleszár Balázs programkoordinátor